

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1967 ч.
ЯНВАРЬ
21
СУББОТА

№ 18 (6655)

Өртөз 2 көп.

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиязының болгаш Польшаның Каттышкан Ажылчын партиязының удуртукчуларының найыралчы ужуражыышкыны

СЭКП ТИ-ниң Чингине секретары эш Л. И. Бражнев, СЭКП ТИ-ниң Политбюрозунун кежигүнери — ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш А. Н. Косыгин болгаш ССРЗ-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун Даргазы эш Н. В. Подгорный Польшаның Каттышкан Ажылчын партиязының Төп Комитетинин чалаанын өзүгүр албан өзүзүнүн аяс найыралчы аян-чоруун кылгып, январь 17—18-те Польша Улус Республиказына чоруп турган.

Эштер Л. И. Бражнев, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный ПКАП ТИ-ниң Бирги секретары эш В. Гомуля, ПКАП ТИ-ниң Политбюрозунун кежигүнери — ПУР-нун Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Ю. Цирпаневич, ПУР-нун Куруну чөвүлелиниң Даргазы эш З. Охаб, ПКАП ТИ-ниң секретары З. Кшишто болгаш ПУР-нун даштыны херектер министри А. Рапацкий олар-биле беседа кылган.

СЭКП ТИ-ниң кежигүнери, ССРЗ-ниң Польша Улус Республикасында элчини эш А. Б. Аристов, СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязының кежигүнери, СЭКП ТИ-ниң килдиз эргелечиники бири оралакчызы К. В. Русанов беседаларга киришкен.

Беседалар чоруп турда, совет-польша харылзааларының айтыргларының болгаш делегей политиказының чугула айтыргларының талазы-биле санал-аналдарының солчулазы болган.

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиязы биле Польшаның Каттышкан Ажылчын партиязының арасында бузулбас найыралдык, Совет Эвилели биле Польша Улус Республиказының арасында политиник, экономикалык болгаш культурлук кады амылдамаларының донтаалмак быжыгып турарын ийи талалар күзелениң ханышыкыны-биле демдеглээн.

Беседаларның кирижинчелери амгы делегей байдалын болгаш делегей коммунисттик шимчээчининде байдалды уюлуп илээргү үзөл-булданынын бүрүн чангыс айын демдеглээн. Совет болгаш польша улус-тарның эрге-ажыктарына, социалисттик дем наттыгырылганының болгаш делегей коммунисттик шимчээчиники сырый наттыгышыкынын болгаш чангыс экин быжыглар дээш ийи партияларның болгаш чурттарның арасында бүгү талагы кады амылдамаларының улам ийи найыр-тырынга ийи талаларның чүткүлдүү илгерилеттинген.

ЧАНГЫС ЭП-СЕТКИЛДИГ ЧҮҮЛДҮГҮЗҮНҮШКҮН

ОРЕНБУРГ. (СЭТА). Январь 19-та Оренбург областың болгаш хоорай-ның партия организацияларының активини хуралы ааа болуп эр-кен.

СЭКП ТИ-ниң Политбюрозунун кежигүнери, СЭКП ТИ-ниң секретары А. П. Барилеко «СЭКП ТИ-ниң декабрь (1966 чыл) Пленумунун түн-неддериниң дугайында» илеткеди кылган.

Оренбургтун коммунисти хулаал алган резолюциязыга СЭКП ТИ-ниң декабрь Пленумунун шийтирлерин чангыс эп-сеткил-биле чүдүдүтүгөн.

Партия активиниң хуралдары

Январь 18-те Москваың алаан рай-оннарында партия активиниң ху-ралдары болуп эркен болган СЭКП ТИ-ниң декабрь (1966 чыл) Плен-умунун түннеддерин чугалажып көргөн.

Первомайск районун партия ак-тивиниң хуралыга СЭКП ТИ-ниң кежигүнери, ССРЗ-ниң культура ми-нистри Е. А. Фурцева илеткеди кыл-ган. Кызыл Пресня районун ак-

АЖЫЛЧЫ ЧОННАР-БИЛЕ УЖУРАЖЫЫШКЫННАР

БЛАГОВЕШЕНСК. (СЭТА). Ында чоруп турар СЭКП ТИ-ниң Полит-бюрозунун кежигүнери, ССРЗ-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң Даргазының бири оралакчызы Д. С. Полянский улуз панель бажым тузунун азы-рунга барып, ажылчынар, иже-нерлер, техниктер-биле беседа кыл-ган. Оол дараалында чаа дарааныга фабриказы, Ыраккы Чөөн түкте база бир эң улуз бүдүрүлгө — кон-дигер фабриказы, аш-чөмниң «Восток» дээр улуз магазини көр-гөн.

Благовещенскиниң кедез ажыл-агый институтунга Д. С. Полянский

дээди өөредилге черлериниң баш-кылары-биле, Амурунун кедез ажыл-агый дуржулга станицызынын эртем ажылдакчылары-биле хову болгаш мал ажылын улам ийи хөгжүдери-ниң чугула айтыргларының дугай-ында беседа кылгып, Амур областын үлетпүрүнү болгаш кедез ажыл-агыйның бүдүрүп турар продукция-зының институт бажымында де-лгээн делегтегени көргөн.

Январь 19-туң кежезинде Д. С. По-лянский Партияны Амур обкомунун буюр кежигүнери, обкомун килдиз эргелечкчелери болгаш ажылчы чо-нар депутаттарының область Сөвөди-нин удуртукчулары-биле ужураш-кан.

КАЛИНИНГРАД. (СЭТА). Ында чо-рун турар СЭКП ТИ-ниң Политбюро-

зунун кежигүнери, ССРЗ-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң Даргазының бири оралакчызы К. Т. Мазуров ийи даштык Кызыл туз орденниң Балтий флотун болгаш Калининград гарни-зунунун шериг кежиктеринин төлө-лекчилери-биле ужурашкан.

К. Т. Мазуров бодунун 40 чыл оон чокта чаа демдегеп арттырген И шериг кежезине чораян. Кежектин Дайынчы алдар музейинге К. Т. Ма-зуров дайынчылар болгаш офицер-лер-биле чугаалашкан.

К. Т. Мазуров обкомун буюр ке-жигүнери болгаш килдиз эргелек-чилери, партияны хоорап болгаш район комитеттеринин секретары-бай, областын район болгаш хоорап куускомнарның даргалары-биле беседа кылган.

ТОМСК. (СЭТА). Ында чоруп турар СЭКП ТИ-ниң Политбюрозунун ке-жигүнери, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы И. П. Воронов Томскиниң бир заводунун чораян. Партияны Томск обкомунун бири секретары В. К. Лигачев болгаш обкомунун даргазы И. Ф. Ва-сильев-биле кады ол бүдүрүлгө-биле таныжып, чаа цехтерге чораян бол-гаш ажылчынар, тускай эртемгил-дер-биле чугаалашкан.

И. П. Воронов Томскиниң политех-ник институтунга, оон эртем бол-гаш өөредилге лабораторияларынга база чораян. Томскиниң бүдүрүлгө-ринин бүдүрүп турары калбак хере-гелдин барааннарының делегтегези-не барган.

тивчилери СЭКП ТИ-ниң килдиз эргелечиники оралакчызы Е. И. Бусковтун илеткелин дыңнаан. Оол-ла хун Москворецк районун партия организациязының активиниң хура-лы база болган.

Наймысалдын партия активиниң хуралдарының кирижинчелери СЭКП ТИ-ниң декабрь Пленумунун ший-тирлерин чангыс эп-сеткил-биле чүдүдүтүгөн.

РСФСР-ниң Дээди Сөвөдинге Тываның № 855 соңгулда округунун округ соңгулда комиссиязының составын бадылаар дугайында Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун ЧАРЛЫЫ

«РСФСР-ниң Дээди Сөвөдинге соң-гулда дугайында Дурмуңу» 30,40 болгаш 41 чүдүлдеринге үндөшкөн, РСФСР-ниң Дээди Сөвөдинге Тыва-ның № 855 соңгулда округунун округ соңгулда комиссиязының төлө-лекчилеринин составын бадылаар.

Округтун соңгулда комиссиязы-ның даргазы Шымырлан Монгуш Кайкыл — Тываның коммунисттик область организациязында;

Округтун соңгулда комиссиязы-ның даргазынын оралакчызы Тиме-рий Доур-оол Лайзалыч — Бүгү-эвилелиниң Коммунисттик аян-дарының Ленин эвилелиниң Тыва область организациязында;

Округтун соңгулда комиссиязы-ның секретары Булуева Полина Ивановна — Кызыл хоорайның коммунисттик организациязында;

Саям-оол Куулар Шымыралоов — Тываның курьенни хөгжүрүш-тирөөринин ажылдакчыларының кол-лективинде;

Кукужет Галина Ивановна — Кы-зыл хоорайның харылзаа бедирин-де профессионал организациязында;

Пичугина Коммуна Кузминична — Бий-Хем районунун Туранда амырлар-хандырылга комбинаты-ның профессионаллар организация-зында;

Патпит Мergen Адыевна — Эрайн районунун «Коммунизмче орук» ке-

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда талазы-биле Төп соңгулда комиссиязының составын бадылаар дугайында Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун ЧАРЛЫЫ

«Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдин-ге соңгулда дугайында Дурмуңу» 34 болгаш 35 чүдүлдеринге үндөш-көн, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөди-нин соңгулда талазы-биле Төп соң-гулда комиссиязының төлө-лекчи-леринин составын бадылаар.

Төп соңгулда комиссиязының да-ргазы Шойгу Кукужет Сереевич — Тываның коммунисттик область ор-ганизациязында;

Төп соңгулда комиссиязының да-ргазынын оралакчызы Горелов Па-трикий Матвеевич — профессионал эвилелдеринде Тыва область чөвүлө-лөндө;

Төп соңгулда комиссиязының се-кретары — Иванова Ириза Петров-

КЫЗЫЛ ТУК БИИ-ХЕМ РАЙОНДА

СЭКП обкомунун бюрору, республиканың Министрлер Чөвүлели болгаш облпрофчө-вүлел 1966 чылда мал ажылы-ның продуктуларын бүдүрер болгаш садар талазы-биле соци-алисттик чарыштын түннели чугалажып көргөш, рес-публиканың колхозтарының, совхозтарының ажыл-ишчиле-рининин мал ажылын хөгжү-дүрүргө чамдык эки түн-неддерни чедип алган, респу-блика курүнегэ сүт садарының чыл планын 113,1 хуу, дүктү — 102,7 хуу күсеткен деп дем-деглээн.

1966 чылда мал ажылының продуктуларын бүдүрер болгаш курүнегэ садар талазы-биле Бий-Хем районунун ажыл-ишчилери эки түннеддерни чедип алган. 1965 чылдың-биле деңизерге, 1966 чылда сүт бую-дурер 634 тоннага, иnek са-нындан ортумаак саада 68 кг, бир хойдан дүк кыргылдазы 340 грамма көвүдээн, оон-биле кады малдан чаш төл алары болгаш бүгү чүзүн малдарның баш саны көвүдээн.

Танды, Улуг-Хем район-нарын малчыныры багай өвөс ажилдап, мал ажылы-ның продуктуларын бүдүрер болгаш садарын көвүдөдип, малдын продуктулуун көвүдөт-кеннер.

Оон-биле кады Бай-Тайга, Барыны-Хемчик, Өвүр, Каа-Хем болгаш өске-лаа район-нар ээти бүдүрер болгаш са-дар планнарын күсетпээн, а Тожу район планын чангыс-даа көргүзүп талазы-биле кү-сетпээн деп, СЭКП обкомунун бюрору, республиканың Ми-нистрлер Чөвүлели болгаш обл-профчөвүлел демдеглээн.

Республикада малдан чаш төл ап турарының хуузу ам-даа чавыс, Бай-Тайга, Эрайн районнарынн ажыл-агыйла-рынга малдын хорамчазы аа-жок хөй болган.

СЭКП-нин чамдык райком-нары, райкуускомнар болгаш көдөз ажыл-агый бүдүрүлгө эргелелдери, чамдык ажыл-агыйларның удуртукчулары малчынарынн ортузунга ор-ганизакачы, масса-политиниктк ажылды кошкатканынын, мал ажылынга ажылдык муракчы аргаларын оожум непердеп, бар четпестерни узуткаар та-лазы-биле боттүг хемчеглерин албай турарынын түннели-де интинниң мал ажылынын хөгжүлдээинде улуг четпестер бар бооп турар. Интинниң мал ажылын көдүреринге эр-гежек чугула байдалдарын тургуспаан.

Күрүнегэ сүт садарының чыл планын 126,5 хуу, ээти — 104,5 хуу, дүктү—124,3 хуу

күсеткеш, оон-биле кады бүгү чүзүн малдарның баш санын көвүдөткен БИИ-ХЕМ РА-ИОНГА (партия райкомунун секретары эш ХАРЧЕНКО, райкууском даргазы эш ДАМ-ЧАЙ, көдөз ажыл-агый бүдү-рүлгө эргелелиниң начальниги эш БАКУЛИН) республика-нын шилчигин Кызыл туган 500 рубль түнүгү акаша ша-налы-биле кады тыпсыр деп, СЭКП обкомунун бюрору, рес-публиканың Министрлер Чө-вүлели болгаш облпрофчөвү-лел доктааткан.

Тыва АССР-ниң көдөз ажыл-агый министрствозунга, СЭКП райкомнарынга, көдөз ажыл-агый бүдүрүлгө эргеле-деринге, партия, профвилел организацияларынга болгаш ажыл-агыйларын удуртукчу-ларынга даасканы бола:

а) мал кыштагаладышыкы-нын чедипшикинниң чорудар, чаш малды доруктурар, мал ажылынын продуктуларын бү-дүрерин болгаш курүнегэ са-дарын чылдың эгезинден-ке кө-вүдөдип талазы-биле бүгү хем-чеглерин алыр;

б) ажылдын түннеддерин база фермалар, бригадалар ажылдакчыларынын мурунда турар сорулгаларын калбаа-биле чугалажыр, Улуг Октя-брьның 50 чылынга алдар кыл-дыр мал ажылынын продук-туларын бүдүреринин болгаш садарынын планнарын хууу-саа бетинде күсөдери дээш соци-алисттик чарышты калбартыр.

СЭТА-ның дыңнады «Космос-138» ужудуушкунда

1967 чылдың январь 19-та Совет Эвилелиниң Черини «Космос-138» дээр кымылал спутнигиң элчелерин салып үдүрүшкүндө ботта-нырган.

СЭТА-ның 1962 чылдың март 16-да чарлааны программалга дүштүр космос делегени шилчелерин үр-гүдүлдеринге херектик эртем ап-паратуралын спутнигиниң иштээди тургузган.

Спутникте тургускан апаратурал-ай-тамында ажилдап чоруту. Таарыштырылга-саалга төвү экен ту-рар информацияны ажилдап кылы-рын чорудуп турар.

«Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда дугайында Дурмуңу» 25 болгаш 26 чүдүлдеринге үндөшкөн, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда талазы-биле дараамала соңгулда округтарын тургузар.

КЫЗЫЛ ХОРАП

«Каа-Хемниң № 1 соңгулда округу (төвү — «Энергетик» хуузу). Оон составында: Көп-Тейинч парон ке-жигүнери, Эгелээш, Школа-интернатка чедир Каа-Хемниң солаай талазы эринде турар бүгү чуртталга ба-дынчынар, Каа-Хем суур, «Көп-Тей» совхозтун бүгү хойдук бригадалары-биле кады, «Уш-Бедир» болгаш «Чедер» курорттары кирер.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда талазы-биле Төп соңгулда округтарын тургузар дугайында Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң Президиумунун ЧАРЛЫЫ

«Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда дугайында Дурмуңу» 25 болгаш 26 чүдүлдеринге үндөшкөн, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда талазы-биле дараамала соңгулда округтарын тургузар.

КЫЗЫЛ ХОРАП

«Каа-Хемниң № 1 соңгулда округу (төвү — «Энергетик» хуузу). Оон составында: Көп-Тейинч парон ке-жигүнери, Эгелээш, Школа-интернатка чедир Каа-Хемниң солаай талазы эринде турар бүгү чуртталга ба-дынчынар, Каа-Хем суур, «Көп-Тей» совхозтун бүгү хойдук бригадалары-биле кады, «Уш-Бедир» болгаш «Чедер» курорттары кирер.

«Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда дугайында Дурмуңу» 25 болгаш 26 чүдүлдеринге үндөшкөн, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдинге соңгулда талазы-биле дараамала соңгулда округтарын тургузар.

КЫЗЫЛ ХОРАП

«Каа-Хемниң № 1 соңгулда округу (төвү — «Энергетик» хуузу). Оон составында: Көп-Тейинч парон ке-жигүнери, Эгелээш, Школа-интернатка чедир Каа-Хемниң солаай талазы эринде турар бүгү чуртталга ба-дынчынар, Каа-Хем суур, «Көп-Тей» совхозтун бүгү хойдук бригадалары-биле кады, «Уш-Бедир» болгаш «Чедер» курорттары кирер.

Москва, 1967 чылдың январь, В. И. Ленинниң мавзолейиниң баарында. СЭТА-ның фотомедээзи.

Светлана КОЗЛОВА.

ДАЗЫЛ

Хыялдарым чымчы чайып,
Адырман бай халдым ораа.

Эртнен оруу ындыг кичи...
Ам ол кичи чүдөн көртпаан.

ТӨРЭЭН ЧУРТУМ

Айлар, чылдар эрткен тудум,
Чуртум, сенээ ынаам дам баар.

Алыс чуртум уунаува
Амырдыш чок басыптар мен.

Документальдыг
рассказ

Чай-мал семиртпегенни магалыт үе-
зи. Чай дүжүт көрү билек, республика-
ныч түс-чүс малчынары сериял өлтүтүр.

— Живнсе ирги бе? Чоп кокут дүргөс
кээрди ол.
— Эсеке кичи боор.

Алытты кичи одаг чогууга чокушулан
орда, чалбыштыгы хереленге сүрүктүр
экии танып калынар.

дүжүрүп, адым ойткырып каанынар. Орук
суур каандык чоранын, одагга чүү болган.

Булар дүжөрү-тайга, сым ортуузама
магалыт чараш хол. Кичи хунерде бод ар-
жаан шыкш арыт көк сугуна ол чокутук.

Чуве ыгытаасы Солдат бажны согам
кылгаш, эживин сойдан пезилкине.

Чуве ыгытаасы Солдат бажны согам
кылгаш, эживин сойдан пезилкине.

Тоолдардан үлегер домактар

- Амырааны
Аршымдан көстүр.
Өөрөни
Өчүндөн көстүр.

Коруденин ийги хуну, Ортеги-
анди 9 шак турда-ла республиканын
хөгжүм-иши театр райондарда
кеген уаучу таланттар база көрү-

Уран ыры,
хөгжүм, танцы
улай-улай
куттулуп тур

Бо иин Шулуу секретарьлар кул-
тура албан чөрилерини, бот-тымын-
гыр уран чүү коллективтерини

швадакы кулсаалтын ирлери
тес-хемчилерин репертуарында
бар. Чизэе, «Дөгө баары» оолдар

сеземви каастар талаам-биле уаут
амандары кылган
«Бүгү-өзүлөт узуу-дууалыг уаут

Ю. Курскыйин «Тойгада»
деп чүрүү.